

АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ И СПЕЦИФИКИТЕ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ

**КЪМ
ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ВИДИН В
ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА
РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА
РОМИТЕ
(2021-2030 г.)**

/АНАЛИЗ/

Декември 2021

Настоящият Анализ към Плана за действие е изготвен от:

Общински оперативен екип за планиране в областта на приобщаването на ромите в състав:

Председател: Борислава Борисова – заместник-кмет „Хуманитарни дейности и социална политика“

и

Членове:

1. Валери Димитров – Секретар на община Видин
2. Николай Цветков – Председател на Постоянната комисия по права на човека, вероизповеданията, малцинствата и гражданското общество към Общински съвет Видин
3. Емилия Николова – началник отдел „Хуманитарни дейности“ в община Видин
4. Румен Лилов – началник отдел „Устроителство на територията“ в община Видин
5. Силвана Сюлейман – главен експерт „Култура и изкуство“, отдел „Хуманитарни дейности“ в община Видин
6. Иванела Илиева – специалист „Етническа и интеграционна политика и вероизповедания“, отдел „Хуманитарни дейности“ в община Видин
7. Пенка Асенова - главен специалист противообществени прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните и секретар на МКБПМН в община Видин
8. Лариса Найденова – специалист „Социални дейности“ в Общинско предприятие „Социални дейности“ при община Видин
9. Ралица Бочева – главен социален работник към отдел „Социална закрила“ в Дирекция „Социално подпомагане“ Видин
10. Деница Кръстова – ромски медиатор по Национална програма „Активиране на неактивните лица“ в дирекция „Бюро по труда“ Видин
11. Донка Панайотова – председател на Сдружение „Организация Дром“
12. Миглена Колева – възпитател в ЦРДУ- кв. „Нов Път“ към Сдружение „Свободен младежки център“
13. Емилия Йосифова – председател на Фондация „Подкрепа и реализация“

Анализът на потребностите и спецификите на местните общини към Плана за действие на Община Видин в изпълнение на Областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите е приет с Решение № 191 на Общински съвет - Видин, взето с Протокол № 14/30.12.2021 година.

Съдържание

I. Въведение.....	5 стр.
II. Население – демографска характеристика.....	6 стр.
III. Актуално състояние на ромската общност.....	7 стр.
Анализ на състоянието на ромската общност по сектори:	
Образование.....	7 стр.
Жилищни условия.....	9 стр.
Заетост	11 стр.
Здравеопазване	14 стр.
Култура.....	17 стр.
Върховенство на закона и недискриминация.....	17 стр.
IV. Визия.....	21 стр.
V.Стратегическа цел.....	21 стр.
VI.Водещи принципи и хоризонтални цели при изпълнението.....	18 стр.
VII.Приоритети: образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост, върховенство на закона и недискриминация, култура и медии.....	22 стр.
1. Образование.....	23 стр.
2. Здравеопазване.....	24 стр.
3. Жилищни условия.....	24 стр.
4. Заетост.....	25 стр.
5. Върховенство на закона и недискриминация.....	26 стр.
6. Култура и медии.....	28 стр.
VIII. Овластяване и равни възможности на ромската жена	29 стр.
IX. Механизми за изпълнение.....	31 стр.
X. Механизми за мониторинг и оценка.....	31 стр.
XI. Заключение.....	31 стр.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинският план за действие (2021 – 2030 г.) е разработен като секторна политика и е представен пред Общински съвет-Видин и Областния съвет за развитие. Той е създаден в процес на партньорство между заинтересованите страни в община Видин, за което със Заповед № РД 02-11-2562/18.08.2021 год. е сформиран Общински оперативен екип. Изготвен е в съответствие с Проекта за Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030г.) и следва заложените в нея цели, стандарти, принципи и подходи за планиране и изпълнение на интеграционните дейности спрямо ромската общност. Планът за действие надгражда постигнатото в периода на изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020). Следвайки Националната стратегия, настоящият документ използва името роми като обобщаващо за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне. Стратегическият документ прилага целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение от ромски произход, който се прилага в рамките на по-общата стратегия за борба с бедността и изключването, и не изключва предоставянето на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи.

Инициативата за общинското планиране отчита и насоките, които са дадени в Съобщението на Европейската комисия до Европейския Парламент и Съвета от 7 октомври 2020 “Съюз за равенство: стратегическа рамка на Европейския съюз (ЕС) за ромите за равенство, включване и участие“, както и анексите към него „Насоки за планиране и прилагане на националните ромски стратегически рамки“ и „Портфолио от показатели“. Стратегическият документ ще допринесе за изпълнението на Плана за действие на ЕС за борба с расизма (2021-2025), Европейския стълб на социалните права (ЕССП) и за постигането на Програмата на Организацията на обединените нации (ООН) до 2030 г. и Целите за устойчиво развитие. Общинският план за действие следва основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи.

Общинският план за действие обхваща сфери на социално-икономически живот, които са необходими за осъществяване на ефективна политика за подкрепа на ромите, които трябва да бъдат непасивен обект на въздействие, а активен субект в публичната сфера, в съответствие с техните реални потребности и съвременни стандарти. Стратегическия документ задава както общинската рамка, така и параметрите на основните приоритети на ромската общност. Планирането на общинско ниво цели да реализира по-детайлно проучване на нуждите на целевата група и постигането на ефективност на предприетите действия чрез осигуряване на съответствието им с реалните потребности. Планът ще се изпълнява на територията на община Видин през периода (2021 – 2030 г.), като ежегодно с Решение на Общински съвет-Видин ще се приема Годишен план с разписани конкретни дейности и мерки за тяхното прилагане.

Основната ценност е човекът и правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение. Основни задачи са развитие на междусекторното сътрудничество и взаимодействие за намиране на устойчиви решения за стимулиране на социалното включване на уязвимите етнически общности и маргинализираните групи в община Видин, както и оптимизиране на използването на ресурсите (финансови и човешки ресурси, материална база

и социална инфраструктура) за успешното провеждане на политиката за интегриране на ромите на общинско ниво. Настъпилата пандемията от COVID-19 допълнително засили уязвимостта на изолирани ромски общности и показва спешна нужда от по-ефективен и всеобхватен политически отговор на общинско, областно, национално и европейско ниво. Планът за действие потвърждава дългосрочния ангажимент на държавата за сътрудничество с всички заинтересовани страни за справяне със съществуващите проблеми и предизвикателства пред ромите, за които има риск да се влошат от въздействието на пандемията от COVID-19.

II. Население – демографска характеристика

Община Видин се намира в северозападната част на България и е най-голямата община в област Видин. Град Видин е областен административен център. Административно селищното устройство на общината включва 34 населени места, от които 2 града - Видин и Дунавци и 32 села. Населението на общината е концентрирано в град Видин. При последното пребояване на населението и жилищния фонд към 31.12.2020 година населението на община Видин възлиза на 81 212 души (по данни на Националния статистически институт, предоставени чрез Териториално статистическо бюро - Видин).

Демографската картина за община Видин, както и за цялата страна е неблагоприятна, населението застарява в резултат на естествените процеси на раждаемост и смъртност, така и в резултат на засилените емиграционни процеси. За община Видин тези тенденции са силно изразени особено сред населението в трудоспособна възраст, а възрастовата структура на населението в общината показва постоянна тенденция към застаряване. Естественият прираст в община Видин е с изключително високи отрицателни стойности и е една от най-ниските за страната. Налице е трайна тенденция към демографски срив. Миграция - населението в общината съхранява наблюдаваните тенденции за областта и страната – да мигрира към големите градове. Характерно за община Видин е ниската гъстота на населението. Обезлюдяването на населените места се съпътства с наличие на сравнително висок процент жилищна площ на човек, за община Видин – 20 кв.м./човек. В контекста на общите неблагоприятни икономически показатели за община Видин и обедняването на населението тези данни илюстрират допълнително обезлюдяването на общината, особено типично за малките населени места.

III. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РОМСКАТА ОБЩНОСТ ПО СЕКТОРИ

Анализът на данните за ромското население показва основните демографски проблеми

- застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура;
- висока раждаемост, особено при непълнолетни;
- висока смъртност и отрицателен естествен прираст;
- прогресивно увеличение на относителния дял на незаети лица в трудоспособна възраст;
- устойчива тенденция към емиграция с ясно изразени външно-миграционни процеси;
- висока гъстота на населението в маргинализираните зони.

ОБРАЗОВАНИЕ

По данни от пребояването през 2011 г. в община Видин преобладава населението със средно образование – 48 % и основно образование – 24%. Сравнително висок процент са хората с незавършено начално образование – 4,30% и неграмотните – 0,64%. Хората с висше образование са само 16,9%. Промяната в условията на живот в последните години се отразява

съществено върху образоването на населението, особено силно това се наблюдава сред ромското население.

На територията на община Видин функционират:

Общинската училищна мрежа обхваща:

Вид	Брой	Статут
Основни училища	6	общински
Средни училища	3	общински
Профилирани гимназии	2	общински
Професионални гимназии	4	1 - общинска 3 - държавни
Центрър за подкрепа на личностното развитие – Градско ученическо общежитие	1	общински
Центрър за подкрепа на личностното развитие с предмет на дейност кариерно ориентиране и консултиране	1	Общински, второстепенен разпоредител с бюджет, (Решение №160 на Общински съвет Видин, взето с протокол №9/12.10.2018 г.)
Центрър за специална образователна подкрепа	1	държавен
Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование	1	държавен
Иновативни училища		PMC №584 от 20.08.2020 г.: -ОУ „Иван Вазов“ - гр. Видин -СУ „Цар Симеон Велики“ - гр. Видин -СУ „Петко Рачов Славейков“ -СУ „Св. св. Кирил и Методий“ -ППМГ „Екзарх Антим I“ гр. Видин -Гимназия с преподаване на чужди езици „Йордан Радичков“ -ПГ „Проф. д-р Асен Златаров“
Брой детски градини	8	
Общ брой институции в системата на предучилищното и училищното образование	27	

- **ОБЩИНСКИ УЧИЛИЩА**
- **основни училища – 6**
  - ОУ „Епископ Софроний Врачански“ гр. Видин

- ОУ „Отец Паисий“ гр. Видин
- ОУ „Св. Климент Охридски“
- ОУ „Иван Вазов“
- ОУ „Любен Каравелов“ гр. Видин
- ОУ „Христо Ботев“ гр. Дунавци

2. средни училища - 3

- СУ „Св. св. Кирил и Методий“ гр. Видин
- СУ „П.Р. Славейков“ гр. Видин
- СУ „Цар Симеон Велики“

3. профилирани гимназии – 2

- Гимназия с преподаване на чужди езици „Йордан Радичков“ гр. Видин
- Профилирана природоматематическа гимназия „Екзарх Антим I“ гр. Видин

4. професионална гимназия - 1

- Професионалната гимназия по селско стопанство „Г.М. Димитров“ гр. Дунавци

II. ДЪРЖАВНИ УЧИЛИЩА

1. Професионални гимназии – 3 бр.

- Професионална гимназия „Проф. д-р Асен Златаров“ гр. Видин
- Професионална гимназия по туризъм „Михалаки Георгиев“ гр. Видин
- Професионално-техническа гимназия „Васил Левски“ гр. Видин

III. СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ОБСЛУЖВАЩИ ЗВЕНА - 3 бр.

- Център за подкрепа на личностното развитие – Градско ученическо общежитие – общинска дейност
- Регионален Център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-държавна дейност
- Център за специална образователна подкрепа „Д-р Петър Берон“ - Видин

Брой училища, ученици, детски градини, деца				
Учебна година	Брой училища	Брой ученици	Брой детски градини	Брой деца
2020/2021	15	5219	8	1302
2021/2022	15	5046	8	1280

В община Видин функционира едно сегрегирано училище – ОУ „Епископ Софоний Врачански“ гр. Видин. Не се наблюдава вторична сегрегация. Сред общите проблеми за учебната 2020/2021 г. са дефинирани недостатъчно представяне в институциите на историята и културата на малцинствата.

Преждевременното напускане на училище е социален проблем, който засяга в голяма степен ромската общност, защото се отчита се нарастване на броя на отпадналите ученици в задължителна училищна възраст. Това се дължи на увеличаващата се безработица в община Видин и на засилените вследствие на това миграционни процеси. За да се преодолее риска от отпадане, се прилага Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с Постановление на Министерски съвет №100 от 8 юни 2018 година, изменен с Постановление на Министерски съвет №259 от 14 октомври 2019 г. Със заповед на кмета на община Видин и последваща заповед на началника на Регионално управление на образоването-Видин са сформирани и определени районите на обхват на територията на Общината на екипите за идентифициране на децата и учениците в задължителна училищна възраст, които не са обхванати в образователната система, и предприемане на мерки за обхващането им. Определящо при осъщественото разпределение е съобразяването с образователната инфраструктура и трудностите, свързани с обхвата и включването на децата и учениците в образователната система, засилили дейността по обхват и задържане на 5,6 и 7 годишните. Броят на извършените обходи за учебната 2019/2020 учебна година е 93. Броят на върнатите деца в училище е 51. Училищата от община Видин осъществяват добра комуникация с родителите, с цел информираност за правилата в училище и резултатите от образователно - възпитателния процес. Родителските срещи, провеждани и чрез средствата на информационните и комуникационните технологии са свързани с въпроси, касаещи организацията на ниво училище и на индивидуална работа с проблемни ученици.

Запазва се и неблагоприятната тенденция много млади роми да остават без подходящо образование, рано да напускат училище, или да не тръгват на училище, което поставя пред тях редица бариери пред включването им в пазара на труда. Като основни фактори за това могат да се посочат ниския икономически статус, недостатъчно владеене на български език и липса на основните знания и умения, необходими за справяне в учебния процес, което води до ниска успеваемост в провежданятия образователно-възпитателен процес, неангажираност на родителите, които не оказват необходимата подкрепа и стимулиране на подрастващите за ориентирането им към по-добро образование. Моделите на социализация в много ромски групи, особено в квартали с преобладаващо ромско население, създават допълнителни трудности за адаптацията на ромските деца в училище. Неграмотността или ниско образование на жените оказва допълнително влияние и върху образователните стремежи и училищните успехи на децата, предвид факта, че те основно полагат грижи за децата в семейството.

Във връзка с въведените противоепидемични мерки, поради разпространението на COVID – 19 в училищата в община Видин е създадена организация за осигуряване на обучение от разстояние в електронна среда и равен достъп до образование на всички участници в образователния процес (ученици, учители и родители). Учениците, който нямат възможност за обучение в онлайн среда се обучаваха асинхронно с предоставяне на учебни материали на хартиен носител.

Мерки за предотвратяване на отпадането на деца и ученици от образователната система се прилагат на ниво детска градина и училище. Съвместни посещения на адреси се планират само при невъзможност от страна на образователната институция да получи информация от родителите/настойниците за причините за непосещаване на детска градина или училище от страна на детето/ ученика.

Данни за извънкласни дейности и ограмотяване на малограмотни и неграмотни възрастни

Училищата от община Видин осъществяват проекти по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР) 2014-2020 и ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 (ОПРЧР). Съответните проекти са:

- Проект №BG05M20P001-3.005-004 "Активно приобщаване в системата на предучилищното образование", по които работят всички детски градини на територията на община Видин, както и ОУ „Еп. Софроний Врачански“ – гр. Видин
- Проект BG05M2OP001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“-ОУ „Еп. Софроний Врачански“ – гр. Видин; ОУ „Св. Климент Охридски“и ПГСС „Г.М.Димитров“, гр.Дунавци
- Проект BG05M2OP001-2.012- 0001 „Образование за утрешиния ден“- ОУ „Еп. Софроний Врачански“ – гр. Видин
- Проект BG051PO001-5.2.04-0184-C0001 "Заедно за по-добър живот", изпълняван от Община Видин с основни партньори - Сдружение „Развитие на личността и човешките общности“; - „Хена“ ООД, СУ „Св. св. Кирил и Методий“ гр. Видин - ДГ „Русалка“ с филиали „Здравец“ гр. Видин и „Здравец“ с. Капитановци и асоцииарни партньори ОУ „Епископ Софроний Врачански“, ОУ „Отец Паисий“, ОУ „Св. Климент Охридски“, СУ „Цар Симеон Велики“ и филиал „Звънче“ на ДГ „Мир“ гр. Дунавци;
- Проект BG051PO001-4.1.05-0027-C0001 "Засдно ръка за ръка", изпълняван от ДГ „Мир“ гр. Дунавци с филиал „Звънче“, който се намира в ромския квартал „Нов път“, гр.Видин;
- Бюджетна схема BG05M90PO001-2.004, проект „Услуги за ранно детско развитие“, изпълняван от Община Видин

В проекта „Подкрепа за успех“ са включени голям процент от училищата от общината. Дейностите са ориентирани към намаляване и предотвратяване на преждевременното напускане на училище и насищаване на равния достъп до висококачествено основно и средно образование, включващо формални, неформални и самостоятелни начини на учене за повторно включване в образователната система и системата на обучение.

Работата по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ (АПСПО) цели основно да формира положително отношение към училището и създаване на мотивация за учене, разширяването на достъпа до предучилищно образование на децата от уязвими групи и живеещи в бедност.

Проектът "Заедно за по-добър живот" осъществява дейности за работа с родители без разлика от етническия им произход за разясняване ползите от образователната интеграция и приемането на различието - Училище за родители на деца от предучилищна възраст, осигурява кариерно консултиране и професионално ориентиране на учениците от етническите малцинства и търсещи или получили международна закрила методът "Баланс на компетентностите. Основната цел е да се подобри образователната среда в детски градини и училища, извън ромските махали в градовете, в които се обучават интегрирано деца и ученици от етническите малцинства и търсещи или получили международна закрила, като се осигури допълнително обучение по български език за децата и учениците (вкл. за децата и учениците, търсещи или получили международна закрила), за които българският език не е майчин.

В професионалните гимназии в редовната и задочна форма се осъществява обучение по професия за лица, които не са приключили средното си образование и нямат професионална квалификация.

Повечето училища са създали условия за целодневна организация на учебно-възпитателния процес и осъществяват дейности по интереси в полуинтернатните групи, които

са формирани в училище.

В образователните институции на община Видин децата и учениците имат равен достъп до образование, което включва обучение, възпитание и социализация. Стриктно се спазват принципите в системата на предучилищното и училищното образование, залегнали в чл. 3, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование. Детските градини, училищата и центровете за подкрепа на личностното развитие дават възможност за качествено образование и приобщаване на всяко дете и всеки ученик, осигуряват равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на обучението, запазване и развитие на българската образователна традиция, хуманизъм и толерантност, съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език.

Успешно се реализират целите на предучилищното и училищното образование, отнасящи се до: интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие и подкрепа на всяко дете и всеки ученик в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му, ранно откриване на заложбите и способностите на всяко дете и насърчаване на развитието и реализацията им, придобиване на компетентности за разбиране и прилагане на принципите на демокрацията и правовата държава, на човешките права и свободи, на активното и отговорното гражданско участие, формиране на толерантности уважение към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин.

ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

По данни на Националния статистически институт чрез Отдел „Статистически изследвания“- Видин от пребояването на населението и жилищния фонд от 2011 г., ромите остават втората по големина етническа група в община Видин. Като роми са се самоопределили 3 753 души или 5.9 % от българските граждани. Данните и наблюденията на неправителствените организации за реалния дял на ромското население в община Видин варират между 10 и 15 % - значително по-висок от средния за страната. Тези данни са по-близо до реалността, тъй като според пребояването – по самоопределение - броят на ромите в цялата община (3753 души) е по-малък дори от населението на един от големите ромски квартали в град Видин – кв. „Нов път“, който наброява около 10 500 – 11 000 души.

Освен икономическите и битови проблеми, е необходимо е да бъде решен и проблемът с масовото незаконно строителство в обособените ромски квартали в община Видин. Друг основен проблем е, че в затворените ромски общности в най-голяма степен се генерираят проблемите и рисковете, водещи до социално изключване и маргинализация. Пренаселеността на кварталите и жилищата са и един от факторите, предопределящи възникването на специфични за етническата група проблеми в здравословното състояние.

За справяне с влошенияте условия на живот и недостатъчния жилищен фонд, Община Видин ще реализира проект с наименование "Изграждане на социални жилища в град Видин" за финансиране по процедура BG16RFOP001-1.010 „Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020-Видин“ по Приоритетна ос1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОП „Региони в растеж“ 2014-2020. В рамките на проекта в град Видин ще бъде осигурена съвременна социална инфраструктура, чрез изграждане на социални жилища, в които да бъдат настанени представители на хора в неравностойно и уязвимо положение. Прилежащите пространства ще бъдат рехабилитирани и ще бъде изградена достъпна среда за лицата с увреждания. Изградените жилища ще предлагат съвременни и адекватни битови условия. Физическото местонахождение на строителството ще осигури пространствена интеграция на маргинализираните групи в обществото. В резултата от изпълнението на проекта ще бъдат построени 37 броя социални жилища. Всяко жилище е съставено от дневен тракт, необходимия брой спални и съответните санитарни помещения при спазване на действащата нормативна уредба и ще бъдат с изцяло обзаведени и оборудвани помещения. Имотът ще се благоустрои, ще се осигурят самостоятелни подходи и

входове в имота, ще се осигури площадка за отдих и/или спортни занимания. Ще бъде осигурена достъпна архитектурна среда за ползвателите на услугата. Новопостроените обекти ще са с минимум клас "С" на енергопотребление. Ще се подобри качеството на живот на уязвимите групи от община Видин и ще се създадат условия за тяхната пълноценна реализация, намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване и участието им в живота на общината. Групите, пряко повлияни от резултатите от проекта, са бездомни хора и/или такива живеещи в много лоши битови условия; многодетни семейства; родители с деца с влошено здраве и увреждания; хора в риск от бедност и социално изключване.

Критериите за подбор на представителите на целевата група, които да бъдат настанени в осигурените по проекта социални жилища се регламентират в Наредба на Общински съвет - Видин за условията и реда за настаняване и ползване на социални жилища в община Видин, изградени по проект "Изграждане на социални жилища на територията на гр. Видин". Например:

- Бездомни хора - лица, които нямат собствено жилище и не притежават движима и недвижима собственост и/или идеални части от нея, която може да бъде източник на доходи, както и не са сключили договор за безвъзмездно ползване на имот, не са настанени в специализирана институция на държавна и/или общинска издръжка, и в същото време отговарят на поне едно от следните условия:
- Живеят на улицата или на публични места, без осигурен подслон;
- Нямат обичайно място на пребиваване, използват за нощуване приюти или други услуги за временно настаняване;
- Обитават жилище, което не отговаря на законоустановените стандарти за жилищно строителство и проектиране;
- Обитават пренаселено жилище;
- Родители с деца, включително малолетни родители, многодетни семейства с деца с влошено здраве и увреждания;
- Хора с риск от бедност и социално изключване.

Община Видин – жилищни условия в маргинализираните зони					
№	Индикатор	Резултати			
1	Квартали с концентрирано ромско население;	кв. "Нов Път" - гр. Видин	кв. "Заводско селище" - гр. Видин	кв. "Видбол" - гр. Дунавци	кв. "Гурково" - гр. Видин
2	Дани за изработени кадастриални карти, кадастрални регистри на териториите, включващи ромско население, актуален ПУП;	актуален ПУП-2006 г.; кадастрална карта - 2007 г.	няма актуален ПУП; кадастрална карта - 2007 г.	няма актуален ПУП; кадастрална карта - 2007 г.	няма актуален ПУП; кадастрална карта - 2007 г.
3	Дани за принудително съборени жилища	няма такива случаи	няма такива случаи	няма такива случаи	няма такива случаи

4	Данни за наличие или не наличие на ток, вода, канализация;	частично свързани домакинства в електропреносната мрежа; има изградена ВИК мрежа; има изградена канализация	свързани домакинства в електропреносната мрежа; има изградена ВИК мрежа; има изградена канализация	частично свързани домакинства в електропреносната мрежа; има изградена ВИК мрежа; има изградена канализация
5	Наличие на изградени социални жилища	Социални жилищен фонд - общ. бр. обитатели, от които 58 души са от ромски произход или 27 % от общия брой		
6	Данни за подобряването на социалната инфраструктура;	Почистване и отпушване на канализационната система, съгласно утвърдения бюджет на Община Видин	Поддръжка на зелени площи, съгласно утвърдения бюджет на Община Видин	Предстои реализиране на проект за изграждане на канализационна мрежа

ЗАЕТОСТ

За периода до 31.07.2021г., регистрираните безработни, самоопределили се като роми, бв община Видин са 53 человека. Високият дял на лицата, които са с начално и по-ниско образование, затруднява изключително много тяхната трудова реализация. Тревожен факт е и високият дял на млади хора до 29 годишна възраст, които в повечето случаи са с ниско образование, без квалификация и без никакъв професионален опит. Ниската степен на образование и квалификация на тези лица предопределя слабата им конкурентноспособност на пазара на труда и невъзможността им да отговорят на изискванията на работодателите. Това от своя страна води и до голямата продължителност на престоя им на пазара на труда.

Данни за безработни лица, самоопределили се като роми - ДБТ Видин				
Институция	Регистрирани безработни 31.12.2020 г. (бр.)	Самоопределили се като роми - 53(бр.)		
ДБТ Видин	1960	Младежи до 29 г.	Жени	
		8	39	
Образование (индикатор)				
		С висше образование	Със средно образование	С основно или по-ниско образование
		0	5	48
Устроени на работа лица - 9 (бр.)				
		Включени в проекти по ОП "РЧР"	Започнали работа на първичния пазар на труда	
		3	6	
Институция	Регистрирани безработни 31.06.2021г. (бр.)	Самоопределили се като роми - 51(бр.)		
ДБТ Видин	1614	Младежи до 29 г.	Жени	

Образование (индикатор)		
С висше образование	Със средно образование	С основно или по-ниско образование
1	11	39
Устроени на работа лица - 10 (бр.)		
Включени в проекти по ОП "РЧР"	Включени в националната програма за заетост и обучение по ЗНЗ	Започнали работа на първичния пазар на труда
1	3	6

В изпълняния проект BG05M9OP001-2.015-0001-C01 „Заедно за по-добър живот“ с административен договор по ОП РЧР и ОП НОИР, с бенефициент община Видин, се работи по дейност 1 „Подобряване достъпа до заетост“ :

- Брой лица, самоопределили се като роми, включени в проекта към община Видин – 37 от **01.11.2019 г. – 31.08.2020г. и 15 за 2021 година;**
- Брой извършени индивидуални консултации и организирано обучение за мотивиране и активно поведение на пазара на труда за 150 лица, от които 37 за лица от ромски произход;
- Брой лица, самоопределили се като роми, и включени в проекта към „Хена“ ООД – 6 /за период от 10 месеца от началото на проекта/.

• Интеграция на Европейския трудов пазар

Дирекция „Бюро по труда“-Видин изпълнява ангажиментите си в мрежата EURES в съответствие с утвърдените EURES приоритети и одобрения годишен план за действие., като предоставя услуги - информиране, консултиране и посредничество на търсещи работа лица и интересуващи се от работа в страните-членки на Европейския съюз/Европейско икономическо пространство. Организират се и различни групови мероприятия – консултации, ателиета за търсене на работа, информационни дни за търсещи работа лица и информационни дни за учаци. Лицата се запознават с възможностите за работа в различни европейски държави, свободните работни места, схемите на Европейския съюз за трудова мобилност „Your first EURES job“ и „Reactivate“, как да си подгответят документи за кандидатстване. По време на мероприятията проявилите интерес лица са запознати с възможностите, които предоставя EURES мрежата и наличните свободни работни места в различни европейски държави. Участниците в мероприятията са проявили най-голям интерес към нисоквалифицирана работа предимно в селското стопанство. Поради COVID пандемията интересът към работа в чужбина силно е намалял. В следствие на реализирането на политиката за насърчаване на заетостта от Дирекциите „Бюро по труда“-Видин към края на месец юли 2021г., лицата, самоопределили се като роми са участвали в групови мероприятия по:

	ДБТ – Видин, бр. лица
Професионално ориентиране	2
Активно поведение на пазара на труда	13
Ателие за търсене на работа	20

- Гаранция за младежта

Страните от Европейския съюз подкрепят принципа на гаранцията за младежта, който е подход за борба с младежката безработица, гарантиращ, че всички млади хора под 25 години - независимо дали са регистрирани в службите по заетостта или не, ще получават качествено конкретно предложение в рамките на 4 месеца, след като са напуснали формалното образование или са останали без работа. За младежите, които са регистрирани в бюрата по труда, предложение се отправя до края на 4-тия месец от регистрацията им. Младежите, които не работят и не учат, и не са регистрирани в бюрата по труда, се информират относно възможните услуги, които могат да ползват след регистрация в бюрата по труда, в определен срок до един месец след получаване на индивидуалните им данни и адрес за кореспонденция в институцията или организацията, която ще осъществява тяхното активиране.

- Ромски медиатори към ДБТ

На територията на общината по информация на Дирекция „Бюро по труда“ - Видин има следните трудови посредници – медиатори, които да работят с ромското население:

- към ДБТ-Видин – 2 ромски медиатори; към община Видин - 1 младежки медиатор.

Тези медиатори подпомагат социалната интеграция на неактивните и обезкуражени трудоспособни лица от ромски произход, чрез мотивиране и насърчаване за регистрация в ДБТ и ползване на услугите за осигуряване на заетост или обучение.

1. Изводи, тенденции и прогнози за пазара на труда:

- При уязвимите групи на пазара на труда, за които придобиването на нови знания и умения е ключово условие за успешната им реализация на пазара на труда съществува дефицит на възможности и/или недостатъчна информираност, относно нуждата от обучение. Необходимо е да се подчертава, че такива възможности зависят до голяма степен и от доходите и материалното положение на лицата, което поставя именно по-бедните и с по-ниски доходи групи в състояние, в което те не биха могли със собствени средства да си осигурят достъп до обучение и повишаване на квалификацията.

- На територията на община Видин се очаква тенденции на задълбочаване на дисбалансите на пазара на труда. Нарастване на броя на свободните позиции в областта на производството и услугите при липса на подходящи търсещи работа лица за тях. Работодателите все повече завишават своите изисквания към професионалните знания и умения на безработните лица. Продължителният престой без работа води до загуба на квалификационни и трудови умения.

- Населението в общината застарява поради ниската раждаемост, увеличава се движението от селата и градовете на района към други части на страната и най-вече към чужбина или големите градове и столицата. Обезлюдението малки населени места не предлагат подходящи условия за живот на младите хора, нито по отношение на техния поминък, нито по отношение на образование или здравеопазване. Работодателите от малките населени места, част от които са разкрили за първи път работни места на местния трудов пазар през предходни години, са сформирали своите екипи, и след проведени разговори с тях не заявяват необходимост от наемане на допълнителен персонал.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

В Община Видин функционира МБАЛ "Св. Петка" и Център за спешна медицинска помощ. Общият брой болнични легла в МБАЛ е 301. Осигуреността на населението с

болнични легла (по брой и вид) е добра. Най-висока е осигуреността на населението с пневмофизиатрични, неврологични, хирургични и кардиологични легла, което съответства на водещата патология и регионалните здравни приоритети.

Болничен персонал към 31.12.2020г. (на основен трудов договор)

Лечебно заведение	Легла	Лекари	Висш немедицински персонал	Персонал по здравни грижи със степен "бакалавър" или "профессионален бакалавър"	Друг помошен персонал
МБАЛ "Св. Петка" АД - гр. Видин	65	77	13	153	141

Първична извънболнична медицинска помощ

Броят на Общопрактикуващи лекари (ОПЛ) по Национална здравна каса (НЗК) в общината е 8. В Регионалната здравна инспекция (РЗИ) са регистрирани 51 лекарски практики за първична извънболнична медицинска помощ (ПИМП), като в община Видин са регистрирани 31 индивидуални практики (ИП) за първична медицинска помощ. Броят на лекарите по дентална медицина по (НЗК) е 71.

община	Брой регистрирани в РЗИ (физ.лица)			
	В инд. практики		В групови практики	
	лекари	дентални	лекари	дентални
община Видин	31	71	9	2
- в т.ч. в градовете	26	68	9	2
- в селата	5	3	0	0

Лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ по общини

Община	ИПСМП	ИПСДП	ГПСМП	ГПСДП	МЦ	ДЦ	МДЦ	ДКЦ	МДЛ	МТЛ	хосписи
Видин	49	9	2	0	7	0	2	0	2	14	0

Поради ниския социално-икономически статус на голямата част от ромската общност, проблемите, характерни за определени населени места с отдалечеността на медицинските услуги и ниско качество на здравното обслужване, засягат в голяма степен тази етническа група. Следва да се вземе предвид и отдалечеността на самите ромските квартали от здравните служби. Допълнителните транспортни разходи, липсата на достатъчно здравна информация и култура създават сериозни затруднение пред достъпа на ромите до здравно обслужване. Част от решението на този проблем следва да се потърси в осигуряването на здравни медиатори за общините и населените места с концентрирано ромско население. Общата бройка на здравните медиатори на територията на община Видин е 3. Основната роля на здравите медиатори е от изключителна важност в процеса на повишаване на здравните знания и осигуряване на достъп до здравна информация с оглед преодоляване на културните бариери в общуването. РЗИ - Видин работи в тясно сътрудничество със здравните медиатори

на територията на община Видин, но в обхвата на своите правомощия не разполага с механизми и инструменти, които са необходими за развитие на медиаторството и на различните форми на работа за и в общността. Високият процент на деца от ромски произход и съответно по-високата раждаемост сред ромското население поставят акцент на дейностите, насочени към детското и майчина здравеопазване, вкл. проследяването на бременността, профилактика на децата, имунизации и реимунизации. Като последица от бедността, нездравословния начин на живот и нехигиеничните условия в ромските квартали, актуален проблем е възникването и бързото разпространение на инфекциозни заболявания.

В изпълнение на Националната програма за подобряване на майчиното и детското здраве „2014 – 2020“, финансирана от Министерство на здравеопазването през м. септември 2015г. на територията на МБАЛ „Света Петка“ АД - гр. Видин със Заповед № 959/14.09.2015г. на Изпълнителния Директор на лечебното заведение е създаден Здравно-консултивен център за майчина и детското здраве с оглед осигуряване на комплексно обслужване на бременни жени и деца, като същият функционира и към настоящия момент. Националната програма предоставя допълнителни възможности за безплатна медицинска помощ, от която могат да се възползват ромските жени, които в голямата си част са здравно неосигурени. По програмата се финансираат и допълнителни консултации при наличие на заболявания, възникнали по време на бременността, в т.ч. допълнителен преглед от специалист по АГ, освен прегледа, извършен по реда чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 26/ 14.06.2007 г. за предоставяне на акушерска помощ на здравно неосигурени жени и за извършване на изследвания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване на деца и бременни жени.

Живородени деца по възраст на майката за 2020г.

Община	Общо живородени деца /бр./	Живородени деца Възраст на майката до 20г. /бр./	Дял на живородени деца с възраст на майката до 20г. /%/
Общо за страната	59086	5970	10,104
Видин	473	88	18,605

- **Здравни медиатори (ЗМ)**

Основната дейност е повишаване на обхвата на уязвимите малцинствени групи в системата на здравно осигуряване чрез работата на назначените в община Видин здравни медиатори.

- Брой нови индивидуални случаи – 940;
- Брой нови индивидуални клиенти – 504;
- Брой извършени имунизации – 92 (18-70 г.);
- Дейност на ЗМ по здравни казуси консултации, попълване на документи и съдействие пред институции, патронаж и др. -3305;
- Дейност на ЗМ по социални казуси консултации, попълване на документи и съдействие пред институции, патронаж и др. - 1762;
- Участия в семинари и обучения, и съвместна работа с институциите – 242.

- Проект: BG05M9OP001-1.099-0001 „Подкрепа на работещите в системата на здравеопазването в условия на заплаха за общественото здраве от COVID-19“ с бенефициент Министерство на здравеопазването. Проектът се реализира на територията на община Видин, като дейностите са извършвани от назначените здравни медиатори (с период на изпълнение 01.08. 2020 г. – 30.05.2021 г.).

Основната цел е осъществяване на подкрепа на медицинския и немедицинския персонал, който посреща първи предизвикателства на глобалната пандемична криза, свързана с разпространението на заболяването COVID-19 чрез осигуряване на допълнително въз награждение и лични предпазни средства.

В изпълнявания проект BG05M9OP001-2.015-0001-C01 „Заедно за по-добър живот“ с административен договор по ОП РЧР и ОП НОИР, с бенефициент община Видин, се работи по дейност 2 „Подобряване достъпа до социални и здравни услуги“:

- Осъществени информационни кампании-2 бр. с общ брой участници -200

КУЛТУРА

В общината град Видин се е утвърдил като областен културен център, в който са ситуирани Общински драматичен театър, Държавен куклен театър, Симфониета Видин, Художествена галерия „Никола Петров“, Регионална библиотека „Михалаки Георгиев“, Регионален исторически музей.

Дейностите в областта на културата се в общината се осъществяват от общо 27 читалища. Читалищата участват във всички общински културни прояви, отбелязването на значими дати и годишнини и са организатори или съорганизатори на редица мероприятия и фестивали. Те представят своята дейност и културни продукти на регионални, национални и международни фестивали и популяризират културните традиции в региона. Всички читалища в община Видин извършват библиотечна дейност. Библиотеките на читалищата осъществяват активна просветна дейност и са организатори на редица културни мероприятия. В малките населени места информационните центрове към читалищата осигуряват единствени безплатен достъп до информация и услуги в интернет и представляват мост към навлизането на информационните технологии, ползването на компютърни и интернет услуги и съвременни методи за достъп до информация, знания и комуникация.

Данните показват участието на ромското население в читалищната дейност, съответно организираните от тях културните мероприятия. Освен духовни и културни центрове, читалищата имат важна роля за насърчаване на социалната промяна и укрепването на гражданско общество. Активното включвано на подрастващото поколение в читалищните дейности, допълва дейностите в образователната система, и спомага за личностното и гражданско развитие. В програмата на част от читалищата е включено честването на празници като „Банго Васил“ и Международният ден на ромите – 8 април.

В изпълнявания проект BG05M9OP001-2.015-0001-C01 „Заедно за по-добър живот“ с административен договор по ОП РЧР и ОП НОИР, с бенефициент община Видин, се работи по дейност 3 „Развитие на местните общности и преодоляване на негативните стереотипи“

- Проведен фестивал на общностите с общ брой участници 400

ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

При първоначалния анализ на социо-демографската и икономическа картина на общината се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: неравностойна позиция на пазара на труда, живеещи в изолирани общности, многодетство, трайна липса на собственост и доходи, противообществени прояви, рискове, засягащи децата и много лица в

институции. На основата на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени.

Предприети мерки за гарантиране правата на граждани – ОД на МВР – Видин

Като добра практика е наложено и изграждането на детски полицейски управления (ДПУ) на територията на ОДМВР – Видин. Това е един много добър начин, чрез който се включват ученици от трети до пети клас, включително и такива от уязвими групи, и които чрез участие в различни взаимни дейности, като спортни мероприятия, образователни програми, конкурси за рисунки на тема “Аз и детското полицейско управление” и др., успешно се интегрират в обществото. Детските полицейски управления за периода 2018 г. – 2020г. на територията на РУ – Видин. лице са по-добрата комуникация между полицейските органи и ромските общности, което от своя страна спомага добрата работа с малолетни и непълнолетни лица, установяването на случаи на домашна насилие, установяване на обявени за издирване лица, случаи на извършени престъпления в самата ромска общност и др.

Видин не са регистрирани криминални прояви и актове на дискриминация и насилие, осъществено на базата на етнически признак.

Етнически общности в неравностойно положение

В ромските квартали са налице различни фактори подкрепящи бедността – ранно отпадане от училище, ниско образование и квалификация на голяма част от жителите, трайна безработица и липса на трудови навици за част от тях, ограничени възможности за заетост, лоши битови условия, липса на достъп до здравни, социални, образователни услуги. Обособеният ромски квартал е с най-голям относителен дял на непълнолетни майки, деца, настанени в институции, деца, в риск от отпадане от училище. Акумулирането на икономически, образователни и етнокултурни рискови фактори оказва най-силно влияние, когато семейството живее в рамките на собствената компактна малцинствена група.

Тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито децата рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родителите.

За да се разбие затворения цикъл, е необходима комплексна интервенция насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца:

- Наваксване на липсата на професионална квалификация и образование Допълнителна професионална квалификация и образование за младежите, отпаднали от училище или с основно и по-ниско образование;
- Подкрепа на родителя в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост, при липса на други възможности за заетост;
- Изграждане на родителски капацитет и увереност;
- Включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация и овладяване на български език;
- Мотивация на детето и семейството за включване и задържане в образователната система;
- Осигуряване на достъп до качествено образование за децата и конкурентоспособния на пазара на труда;
- Директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата, настанени в институции, както и превенция на изоставянето;
- Изграждане на механизъм на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация.

Приоритет "Върховенство на закона и недискриминация"						
Брой лица получаващи месечни помощи по чл.9 от Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане 31.06.2021г.	Подпомагане на уязвими семейства и закрила на дрепрата на децата- приложени мерки за закрила на децата по реда на Закона за закрила на детето.					
709						
Настанени деца в семейства на близки и роднини	Случай за работа в семейна среда	Ползвани социални услуги в общността за деца и семейства	Настанени деца в социални услуги в общността			
65	73	95	41			
Отпуснати месечни и единократни помощи по реда на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето от началото на 2021г.						
Единократни помощи по ППЗЗД - 5 бр.	Месечни помощи за деца настанени по реда на чл.26 от ЗЗД - 13 бр.					

Децата с противообществени прояви

Децата с противообществени прояви и поведенчески проблеми биха могли да се изведат като отделна целева група. Поведенческите проблеми, определени от представителите на Детска педагогическа стая са: агресия, използване на алкохол и упийващи вещества, кражби, побой.

Идентифицираните нужди в тази посока са:

- ✓ да бъдат изслушвани и разбиращи децата относно причините за извършените прояви;
- ✓ да се промени модела на интервенция – насилието да бъде оценявано като симптом за проблем, а не като причина за наказание;
- ✓ да се популяризира сред децата разпознаването на насилието и да се изградят умения за избягване на риска от насилие и агресия.

Факторите, водещи до различни противообществени прояви и поведенчески проблеми на децата са: ниския родителски контрол, раздялата в семейството – при разведените родители или родители в чужбина, бедност, безработица.

Идентифицираните нужди за превенция на поведенческите проблеми при децата са:

- Осигуряване на подкрепа от родителите и намаляване на агресията в семейната среда;
- Ангажиране на свободното време на децата;
- Осигуряване на подкрепата на психолог при нужда.

Общият брой възпитателни дела за 2020 г. е 64, което е с 52 по-малко в сравнение с 2019 г.

Тенденцията за намаляване на противообществените прояви се запазва и през настоящата 2021г., като за периода до 30 ноември общият брой възпитателни дела е 46. Положителните резултати се дължат на добрата политика, която Община Видин и Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни – Видин (МКБППМН).

IV. ВИЗИЯ

Постигане на равенство, приобщаване и участие на уязвими етнически групи и общности като ромите във всички обществени сфери за успешно и устойчиво развитие на българското общество.

V. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Създаване на условия за равнопоставеност, приобщаване и участие на ромите, чрез осигуряване на достъп до права, стоки и услуги, участие във всички сфери на обществения живот при спазване принципите на недискриминация.

VI. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ И ХОРИЗОНТАЛНИ ЦЕЛИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Принципи: Водещи при изпълнението на Стратегията са Десетте общи основни принципа за включване на ромите, приети от Съвета на Европейския съюз на 8.06.2009 г.:

- 1) Конструктивни, прагматични и недискриминационни политики;
- 2) Изрична, ясно определена но не изключителна насоченост;
- 3) Междукултурен подход;
- 4) Приобщаване към мнозинството;
- 5) Осъзнаване на измерението за равенството между половете;
- 6) Трансфер на основани на фактите политики;
- 7) Използване на инструменти на ЕС;
- 8) Участие на регионалните и местните власти;
- 9) Участие на гражданското общество;
- 10) Активно участие на ромите.

Тези принципи са базата при формулирането, изпълнението, наблюдението и оценката на приобщаващи политики за ромите. Те насырчават провеждането на конструктивни, прагматични и недискриминационни политики, подхода на утвърдителните мерки, междукултурния подход, като не изключват прилагането им към други граждани в уязвимо положение. Вземат предвид потребностите и положението на ромските жени. Принципите се отнасят до ключови фактори за успех като трансфер на доказано добри практики, използване на инструментите (законодателни, финансови и координационни) на Общността, участие на регионалните и местните власти, въвличане на гражданското общество и активното участие на ромите.

Постигането на справедливост и приобщаване изисква повишено използване и по-добро насочване на ресурсите, както и участието и партньорството на ромските общности, всички правителствени нива, сектори и заинтересовани страни.

С настоящата Стратегия българското правителство поема дългосрочен ангажимент да работи ръка за ръка с институциите на ЕС по въпросите на равенството, включването и участието на ромите. Стратегията ще допринесе пряко за изпълнението на Плана за действие на ЕС за борба с расизма, Европейския стълб на социалните права и за постигането на Програмата на ООН до 2030 г. и Целите за Устойчиво Развитие.

Политиките за приобщаване на ромите и лицата в неравностойно положение от други етнически групи представляват неразделна част от общонационалните политики за

повишаване благосъстоянието на българския народ. За тяхното постигане ще допринесат взаимно подсилващи се хоризонталните цели - равенство, приобщаване и участие.

- Равенство: Борба и предотвратяване на прояви на антиромска дискриминация.
- Приобщаване: Намаляване на бедността и социалната изолация и премахване на социално-икономическите различия между ромите и останалата част от българското общество.
- Участие: Насърчаване на участието чрез овластяване, сътрудничество и доверие.

За приобщаващите политики е необходима комбинация от целенасочени и основни подходи. Стратегията следва подход, основан на разработване на общи политики¹⁵ с прилагане на целеви мерки по сектори, особено на местно ниво. Целевият подход е предписан да компенсира неравенствата.

Дейностите по отделните приоритетни направления ще бъдат изпълнявани чрез взаимна допълняемост на следните подходи:

- Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на различни форми на неравнопоставеност във всички обществени сектори. Утвърждаване на позитивни обществени нагласи към ромската общност.
- Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на традиционни практики в ромската общност, които засягат правата на жените и децата.
- Насърчаване на участието и партньорството на всички заинтересовани страни.
- Интегриран подход за териториално развитие, при който на териториален принцип едновременно се предприемат мерки и обединяват ресурси по различни приоритети, основани на местните специфики и нужди и ангажираност на всички заинтересовани страни в посрещането на специфичните местни предизвикателства.
- Диференциране на подходите, методите и средствата за осъществяване на политиките за приобщаване, съобразно особеностите на социалните и демографски подгрупи сред ромската общност.

Сериозността на отделните предизвикателства във всяка област на политиката и взаимозависимостта на проблемите изисква многоизмерен интегриран подход, съчетаващ инвестиции в заетост, образование, здравеопазване и жилищно настаниване.

Мерките, свързани с прилагането на общи и секторни политики се основават на предварително идентифициране на нуждите на национално и регионално ниво, изгответо от държавните институции и агенции, отговорни за тези политики, при прилагане на подхода „отдолу-нагоре“ и включени в териториалните стратегии и планове на регионално и общинско ниво (Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 и Плановете за интегрирано развитие на общините).

VII. ПРИОРИТЕТИ: ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ, ЗАЕТОСТ, ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ, КУЛТУРА И МЕДИИ.

Ключовите приоритетни приоритети са изведени в съответствие с идентифицираните потребности и необходимостта от решаване на основни социални, образователни, медицински, жилищни и културни проблеми на ромската общност.

1. ОБРАЗОВАНИЕ

Оперативна цел: Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, за образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми, и за утвърждаване на интеркултурното образование

1. Повишаване на обхвата на ромски деца в предучилищното образование за развиваене на познавателни и социално-емоционални умения с цел последващо образователно приобщаване.

- 1.1. Повишаване на обхвата на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст по механизма за обхват;
- 1.2. Осигуряване на приобщаваща среда за деца, които не владеят добре български език, в предучилищна възраст чрез осъществяването на допълнителни модули по български език, в т.ч. и разработване и прилагане на методики за овладяване на български език;
- 1.3. Осигуряване на допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху изучаването на български език за ученици, за които българският език не е майчин и които не владеят добре български език, в т.ч. разработване и прилагане на методики за преодоляване на обучителните затруднения, вкл. и за преодоляване на последиците от Covid кризата.

2. Увеличаване на процента на роми със средно и висше образование, чрез осигуряване на условия за изпълнение на интегрирани мерки за повишаване на образователното развитие на децата и учениците от ромската общност, чрез качествено и приобщаващо образование и на възможности за продължаване.

- 2.1. Провеждане на информационни кампании и на дейности за ограмотяване и обучение на неграмотни и slabogramotni лица от уязвими групи, които нямат завършен начален етап или завършен клас от прогимназиалния етап.
- 2.2. Подкрепа за роми и за други лица от социално уязвими групи за завършване на средно, професионално, колежанско и висше образование, особено за профили, специалности и професии, които дават перспектива за реализиране на пазара на труда.

3. Създаване на подкрепяща и насырчаваща среда за приобщаване и образователна интеграция; преодоляване на сегрегационните практики в някои образователни институции, чрез повишаване на качеството на образоването с фокус върху интересите на детето, при отчитането на индивидуалните психологически особености и социалната среда.

- 3.1. Преодоляване на дискриминационните нагласи чрез провеждане на различни инициативи (еккурзии, отбелязване на дати от празничния календар, информационни кампании и други дейности).
- 3.2. Обучения на обучители – преподаватели от педагогическите факултети, педагогически специалисти от системата на предучилищното и училищното образование, младежки работници и образователни медиатори – роми, за придобиване на компетентности за справяне с дискриминационни прояви, с тормоза, насилието и социалното изключване по проект „Социално и образователно включване“.

4. Съхраняване на културната идентичност и засилване на гражданско съзнание на деца и ученици от ромската общност, за да развиват самочувствие и чувство за принадлежност към

българското и европейско общество, като се разширяват познанията в сферата на културата, традиции и пр. в определени учебни предмети и проектно-базирани обучения.

- 4.1. Реализиране на форми на взаимодействие между децата и учениците от различен етнически произход за утвърждаването на междукултурните ценности и многообразието в образователната среда с цел изграждане и възпитаване у подрастващите на социокултурен модел на поведение, основан на поведенчески модели за хуманизъм и толерантност.

5. Повишаване и надграждане на знанията, уменията и компетентностите на педагогическите специалисти и непедагогическия персонал за работа в среда на многообразие и за преодоляване на стереотипи и дискриминационни нагласи, чрез обучения, но и продължаваща подкрепа като менторство, групова рефлексия и др.; съвместна работа с образователни медиатори и други специалисти с отношение и влияние върху образователните постижения на децата; реализиране на различни форми на постоянни взаимодействия с родителите.

- 5.1. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за прилагане на диференциран подход при обучението на учениците, които имат пропуски или срещат затруднения при овладяването на учебното съдържание чрез използване на Инструментариум за ранно идентифициране на ученици в рисък от преждевременно напускане на образователната система и за диференциран подход при определяне на потребностите им от предоставяне на индивидуална подкрепа;
- 5.2. Реализиране на интегрирани дейности за образователна интеграция на деца и ученици от етническите общности в уязвимо положение чрез осигуряване на ефективен процес на обхват, включване и реинтеграция в образователната система;
- 5.3. Осигуряване на целеви средства за осъществяване на допълнителна работа за деца и ученици от уязвими групи, включително роми, в това число и за назначаване на образователни медиатори и социални работници;
- 5.4. Провеждане на обучения за образователни медиатори и/или социални работници.

6. Подкрепа на доказано ефективни образователни практики, чрез иновативни идеи и дейности; повишаване на дигиталните умения.

- 6.1. Обучение на ученици, вкл. от уязвими групи, за придобиване на умения за обучение от разстояние в електронна среда;
- 6.2. Обучение на педагогически специалисти за усъвършенстване на уменията им за преподаване/провеждане на занимания от разстояние в електронна среда;
- 6.3. Обучение на образователни медиатори и родители за придобиване на умения за работа в електронна среда (в т.ч. образователни платформи, търсене на електронно съдържание и др.)

7. Системно взаимодействие с родителите за осъзнаване и осъществяване на техните отговорности за възпитанието, развитието, образоването и отглеждането на децата, както и за сътрудничество с детската градина/училището. Съвместна работа с образователни медиатори и други специалисти с отношение и влияние върху образователните постижения на децата и учениците.

- 7.1. Осъществяване на дейности за повишаване на осведомеността на родителите от уязвими групи относно ползите от образоването;
- 7.2. Осъществяване на дейности за приобщаване на родители от уязвими групи към училищния живот и мотивирането им за образоването на техните деца.

8. Разширяване на възможностите за учене през целия живот, включително чрез неформално и информално образование; включване във форми за образование и обучение на лица, които не са завършили средно образование; популяризиране на ученето сред всички слоеве на населението за участие във форми на учене през целия живот.

- 8.1. Ограмотяване на възрастни.

Регионалното управление на образованието – Видин е водеща институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Образование”.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Оперативна цел: Равнопоставеност в достъпа до качествено обществено здравеопазване и подобряване на здравословното състояние на населението в обособените уязвими етнически общности, с концентрация на бедност.

1. Подобряване на майчиното и детското здравеопазване в обособените уязвими етнически общности с концентрация на бедност. Системно провеждане на дейности, осигуряващи здравните аспекти на ранното детско развитие.
  - 1.1. Осъществяване на акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население;
  - 1.2. Повишаване на обхвата на деца без лични лекари отворени от здравните медиатори;
  - 1.3. Провеждане на имунизации с мобилни екипи в населени места без лични лекари;
  - 1.4. Провеждане на профилактични прегледи на деца с мобилни педиатрични кабинети;
  - 1.5. Провеждане на разяснятелни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар и за ползите от препоръчителните имунизации;
  - 1.6. Провеждане на скринингови изследвания с мобилен мамограф за превенция на рака на млечната жлеза.
2. Подобряване на достъпа до качествено обществено здравеопазване на лица, намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост.
  - 2.1. Дейности по превенция и контрол на ХИВ чрез услуги по анонимно и бесплатно консулиране и изследване за ХИВ и сексуално предавани инфекции в КАБКИС и мобилни медицински кабинети;
  - 2.2. Дейности по подобряване контрола на туберкулозата сред ромска общност чрез провеждане на скрининг за риска, придружаване и изследване за туберкулоза; подкрепа в процеса на лечение на болните от туберкулоза;
  - 2.3. Провеждане на прегледи за социално значими заболявания с мобилни кабинети - флуорографи, ехографи и клинични лаборатории;
  - Осъществяване на информационни кампании за предоставяне на нископрагови услуги с 21 мобилни кабинети.
3. Повишаване на информираността в областта на общественото здраве.
  - Осъществяване на информационни кампании и кампании за предоставяне на нископрагови и мобилни услуги за превенция за ХИВ/СПИН, СПИ, вирусни хепатити и туберкулоза.

Регионална здравна инспекция - Видин е водеща институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Здравеопазване”.

3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура и инфраструктура за публични услуги.

1. Създаване на интегрирана географска информационна система и въвеждане на ортопректифицирани изображения, заснети с дрон.
  - 1.1. Мониторинг на динамиката на развитието на маргинализираните територии;
  - 1.2. Мониторинг на изпълнението на програмни документи, оказващи влияние на маргинализираните територии.
2. Създаване на кадастрална карта и кадастрални регистри на територии, включващи зони с компактно ромско население.
  - 2.1. Изработка на кадастрална карта и кадастрални регистри (ККР) на територии, включващи зони с компактно ромско население за община Видин;
  - 2.2. Приоритетно разработване от Община Видин на общи и подробни устройствени планове с цел уреждане на статута на териториите и налагане на изискванията за инфраструктура и жилищно и друго застрояване.
3. Осигуряване на общински жилища за настаняване на уязвими групи от населението
  - 3.1. "Изграждане на социални жилища в град Видин"
  - 3.2. Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване, в случай на принудително изваждане на уязвими семейства от домовете, които обитават;
  - 3.3. Отреждане на нови територии за жилищно строителство с възможности за деконцентриране на компактните и обособени ромски квартали.
4. Изграждане/реноуриране на техническата/социалната инфраструктура на здравеопазването, образоването, културата и др. в квартали с концентрация на бедност, вкл. за предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги и услуги за развитие на деца и възрастни в общността.
  - 4.1. Развитие на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността за уязвими групи;
  - 4.2. Подкрепа при развитието на образователна, културна, спортна инфраструктура и на сърчаване на публично-частното партньорство.

РДНСК, съвместно с Община Видин са водещи институции в изпълнение на целите в Общинския план за действие за равенство, приобщаване и участие на ромите.

4. ЗАЕТОСТ

Оперативна цел: Равнопоставен достъп и подобряване реализацията на ромите на пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях; намаляване на социалните неравенства и активното им социално приобщаване.

1. Ограмотяване, квалификация и преквалификация на роми и друго живеещо при подобни условия население, включително в професии, традиционно характерни за етноса /дърводобив, билкарство, цветарство, строителство и ремонт на покриви и пътища, и пр./.

- 1.1. Мотивиране за активно поведение на пазара на труда/за търсене на работа;
  - 1.2. Професионално ориентиране;
  - 1.3. Организиране на обучение за придобиване на професионална квалификация и/или на ключова компетентност;
  - 1.4. Повишаване на участието на жени от уязвимите общности на пазара на труда, с фокус върху уязвимите възрастови групи 18-29 г. и 55+ г.;
  - 1.5. Насърчаване на дуалното обучение, стажуването и чиракуването, както и на валидирането на придобитите умения.
2. Насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес.
- 2.1. Насърчаване на заетостта чрез предприемачество;
  - 2.2. Мотивирани и/или включени в обучение за стартиране и управление на собствен бизнес.
3. Задълбочаване на социалния и граждански диалог, привличане за партньори- лидерите сред общността в общината, ромските НПО и бизнес субекти.
- 3.1. Провеждане на кампании с ромски организации с цел запознаване с проектите и програмите на Агенцията за хора с увреждания, вкл. Самостоятелна стопанска дейност, Рехабилитация и интеграция и Национална програма за заетост на хората с увреждания по чл. 44, ал. 1 от ЗХУ (НПЗХУ).
4. Осигуряване на достъп на ромите до пазар на труда и до различните инициативи за самостоятелна заетост чрез стимулиране на работодателя да наемат лица от ромски произход.
- 4.1. Насърчаване на заетостта на безработни самоопределили се като роми, чрез включване в програми и мерки по реда на ЗНЗ, в рамките на НПДЗ и ПРЧР 2021-2027;
  - 4.2. Осигуряване на заетост на първичния пазар на труда (извън мерки и програми).
5. Развитие и усъвършенстване на мрежата от трудови медиатори в община Видин, където се наблюдава наличието на ромско население за активизиране на неактивните и продължително безработните лица.
- 5.1. Активиране на икономически неактивни лица чрез трудово медиаторство;
  - 5.2. Активирани лица от дейността на трудовите посредници - ромски медиатори.
6. Насърчаване на заетостта на "зелени работни места" чрез субсидиране на работни места в екологични дейности за създаване на качествена заетост и опазване на околната среда.
- 6.1. Обучение и насърчаване на заетостта в дейности по опазване на околната среда.
7. Стимулиране на трудовата мобилност сред общността в общината за достъп до сезонни работни места и работни места в значими инфраструктурни проекти /селско стопанство, строителство на магистрали и пътища/.
- 7.1. Инициативи, насърчаващи активирането на безработни и икономически неактивни лица;
  - 7.2. Подобряване достъпа до заетост и обучение на уязвими групи чрез предоставяне на интегрирани услуги по заетост и социално подпомагане.

Дирекции „Бюра по труда“ - Видин е водеща институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Заетост“.

5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетolerантност и на „език на омразата“.

1. Гарантиране и ефективна защита на правата и достойнството на българските граждани в уязвимо социално положение, принадлежащи към различни етнически групи;
  - 1.1. Проведени кампании за повишаване на осведомеността относно домашното насилие и насилието, основано на полов признак;
  - 1.2. Разширени услуги за първична правна помощ за уязвимите групи, особено за ромските жени и младежи;
  - 1.3. Прилагане на мерките за закрила на малолетни и непълнолетни лица, принадлежащи към етнически малцинства;
  - 1.4. Приобщаване на лица от ромската общност към дейността по опазване на обществения ред, чрез включването им в Местните комисии за обществен ред и сигурност;
  - 1.5. Прилагане на дейностите за ограничаване отпадането на ромските деца от училище чрез назначени образователни медиатори;
  - 1.6. Използване на ефективността на системата за социално подпомагане чрез повишаване на квалификацията на социалните работници, включително и за работа в мултиетническа среда.
2. Предприемане на целенасочени мерки и иновативни интегрирани услуги за повишаване на родителския капацитет в подкрепа на уязвимите семейства, подобряване на родителската грижа и за защита правата на децата .
  - 2.1. Прилагане на Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени български деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина“;
  - 2.2. Повишаване на информираността на децата и техните семейства относно правата на детето, регламентирани в Конвенцията на ООН за правата на детето и Закона за закрила на детето и за съществуващите социални услуги за подкрепа в общността;
  - 2.3. Повишаване на информираността на децата и техните семейства относно съществуващи механизми за информиране и превенция на насилието сред и срещу деца;
  - 2.4. Използване на НТЛД 116 111. Информиране и консултиране на семейства;
  - 2.5. Мониторинг и контрол по спазване правата на детето в образователни институции, лечебни заведения, специализирани институции за деца и социални услуги, с цел недопускане на дискриминация и гарантиране правата на децата.
3. Повишаване на капацитета на правоприлагащите органи по отношение на борбата с престъплението и проявите на дискриминация, насилие или омраза, основани на етническа принадлежност
  - 3.1. Прилагане на програми за изграждане на социална компетентност, родителска грижа и възстановяване на семейни отношения, застост на пазара на труда и

- други умения, с подкрепата и под контрола на обучители (пробационни инспектори в местата за лишаване от свобода);
- 3.2. Изградена нова рамка за социална реинтеграция на извършителите на престъпления;
  - 3.3. Подпомогнати програми за социална реинтеграция на уязвими групи в местата за лишаване от свобода;
  - 3.4. Подпомогнати програми за социална реинтеграция на уязвими групи в местата за лишаване от свобода;
  - 3.5. Дейности по предотвратяването и противодействието на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.
4. Понижаване броя на случаите с трафик на хора;
- 4.1. Привличане на представители на ромска общност чрез реализиране на дейности по превенция на трафика на хора, включително провеждане на обучения за идентификация и насочване на жертви на трафик на хора;
  - 4.2. Ефективно прилагане на Национален механизъм за насочване и подпомагане на жертви на трафик на хора (НМН), независимо от тяхната етническа принадлежност, националност, религия, полови и възрастови характеристики;
  - 4.3. Прилагане на социални, здравни и образователни услуги за реинтеграция на деца – жертви на трафик с цел ефективна социализация на тази най-уязвима група, постигане на благосъстояние и цялостно развитие.

За изпълнението на мерките в приоритет „Върховенство на закона и недискриминация“ са отговорни всички държавни институции, ведомства, консултативни структури и др., съобразно техните правомощия и компетенции.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

КУЛТУРА

Оперативна цел: Подобряване на условията за равнопоставен достъп на ромската общност до обществения културен живот, съхранение и популяризиране на ромската традиционна култура, развитие и популяризиране на творчеството като фактори за културна интеграция и социално сближаване. Преодоляване на езика на омразата и възпроизвеждането на предразсъдъци към ромите в медиите с оглед на изграждане на позитивен образ на общността.

1. Съхраняване и популяризиране на традиционната култура на ромската общност.
  - 1.1. Подкрепа на творчески проекти в областта на музейното дело и изобразителните изкуства, насочени към представяне и популяризиране на традиционната култура на ромите; проекти с участие на представители на ромската общност, насърчаващи междукултурния диалог;
  - 1.2. Подкрепа на творчески проекти за изява в областта на визуалните изкуства, насочени към представители на ромската общност;
  - 1.3. Подкрепа на творчески проекти в областта на сценичните изкуства (профессионални и любителски) за създаване и разпространение на културен продукт, насочени към ромската общност, с участие на представители на ромската общност;

- 1.4. Подкрепа на творчески проекти в областта на книгоиздаването за развитие на българския книжен сектор чрез програма „Помощ за книгата“ на конкурсен принцип, свързани с културата на ромската общност;
  - 1.5. Изпълнение на програма „Културно предприемачество, наследство и сътрудничество“, Резултат 3: „Подобрена информираност за изкуствата и културата на етнически и културни малцинства (фокус върху ромите)“.
2. Насърчаване на творческото развитие на представители на общността;

Читалищата на територията на община Видин са водещи при изпълнение на целите в Стратегия в приоритет „Култура“.

МЕДИИ

Оперативна цел: Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност, промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата“ в печатните и електронни медиии.

1. Представяне на ромската общност – проблеми, традиции, култура и съвременни достижения във всички сфери на обществения живот в печатните и електронни медиии;
  - 1.1. Подобряване на мерките за идентифициране, превенция и защита на жертви на антиромски нагласи, езика на омразата и престъплението от омраза;
  - 1.2. Повишаване на информираността и гражданскаята култура на ромите във връзка с правата и задълженията по отношение на образоването, здравеопазването, жилищните условия и заетостта;

Областният съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси (ОССЕИВ)

при Областна администрация Видин е водеща институция при изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Медии“ в сътрудничество с регионалните медиии в община Видин – печатни издания, кабелни ТВ и радио.

VIII. ОВЛАСТИВАНЕ И РАЗВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА РОМСКАТА ЖЕНА

В настоящия План за действие проблемите на ромската жена са включени не само като хоризонтална политика, но са адресирани и целенасочено. Приоритетите образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост са обогатени със специфични цели и мерки, сензитивни към жените. Със специални закони - Закон за равенство на жените и мъжете, Закон за закрила на детето, закон за хората с увреждания, Закон за защита от домашно насилие и др. са предвидени специални мерки за защита спрямо лица и групи в уязвимо положение. Правителството прие Национална стратегия за насърчаване на равноправеността на жените и мъжете за периода 2021 – 2030 г. Основната цел на документа е да допринесе за постигането на фактическа равнопоставеност между половете в България чрез прилагане на единна, последователна и устойчива държавна политика. В приетия план за действие към стратегията са заложени мерки за: насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в процесите на вземане на решения; борба с насилието и защита и подкрепа на жертвите; преодоляване на стереотипите по пол в различни сфери на обществения живот и др.

Наказателният кодекс на Република България определя като престъпления проповядването или пробудата към дискриминация, насилие или омраза, основани на раса, народност или етническа принадлежност (чрез слово, печат или други средства за масова

информация, чрез електронни информационни системи или по друг начин); геноцида и апартеида; обидата и клеветата; трафика на хора; принудата за встъпване в брак; склоняването към проституция и други действия, на които често жертва са представители на етническите малцинства. Законът за адвокатурата и най-вече Законът за правната помощ създават механизъм за оказване на правна помощ на лица, пострадали от нарушения или жертви на престъпления, включително и на база на тяхната етническа принадлежност и в случаите, в които тези лица не разполагат с необходимите финансови средства да си осигурят помощ. Ромските жени навсякъде в Европейския съюз все още са изправени пред неравенства в много отношения, които крайната бедност, изключването и дискриминацията засилват още повече. Ромските жени се сблъскват с различни форми на дискриминация, включително и множествена дискриминация, трафик на хора, бракове на непълнолетни и принудителни бракове.

С оглед на всичко, което в настоящия документ е анализирано, констатирано и формулирано като проблем, като оперативна цел се извежда насърчаването на ромската жена, за превръщането ѝ в активен фактор в социалния, политическия и обществения живот, преодоляване на изключването ѝ в основни сфери на образование, здравеопазване, заетост и жилищни условия. Въпросите за овлашаването на ромската жена са намерили своето отражение в приоритетите на настоящата стратегия. Напр. приоритет „Върховенство на закона и антидискриминация“ адресира основни теми като:

- Насърчаване и подкрепа за участието на ромските жени във всички форми на обществен и политически живот, включително и публичната администрация;
- Преодоляване на домашното насилие, ранните бракове и други форми на традиционни патриархални практики на контрол и насилие. Осигуряване на условия за по-голям достъп до правосъдие на ромските жени;
- Подобряване на мерките за идентифициране, превенция и защита на жертви на антиромски нагласи, езика на омразата и престъпления от омраза;
- Подобряване на мерките за ефективно наказателно правораздаване в случай на език на омраза и престъпления от омраза;
- Подобряване достъпа на ромските жени до правна помощ и правосъдие;
- Подобряване на мерките за закрила на малолетни и непълнолетни лица, принадлежащи към етническите малцинства, както и на деца, живеещи в домакинства с дълбока бедност;
- Подобряване на дейностите за ограничаване отпадането на ромските деца от училище;
- Повишаване на информираността на ромите с акцент върху ромските жени и младежи, във връзка с възможностите за достъп до правна помощ;
- Превенция на нежелани социални феномени в зоните в зоните с концентрация на бедност (в т.ч. ранни бракове, домашно насилие, битова престъпност и противообществени прояви). Изграждане от страна на общината и правоохранителните институции на системи за видеонаблюдение, аналогични за останалата част на населените места;
- Превенция на специфичните форми на трафик на хора в зоните с концентрация на бедност и осигуряване на допълнителни мерки при защита на жертвите на трафик на хора, принадлежащи към етнически малцинства, с цел понижаване на броя на случаите на трафик на хора и повишаване на разкриваемостта и съдебните производства срещу трафиканти;
- Разработване и прилагане на услуги за реинтеграция на деца – жертви на трафик с цел ефективна социализация на тази най-увязвима група, постигане на благосъстояние и цялостно развитие.

Институциите провеждат публични кампании за изграждане на култура за политиките за разнообразие, равнопоставеност, достойнство и основни човешки права на ЕС и повишаване на нивото на обществена чувствителност към проявите на антиромски нагласи и дискриминация.

Националното бюро за правна помощ има опит в работата с улесняване на достъпа до правна помощ и правосъдие на представители на уязвими групи, включително жертви на домашно насилие и насилие по полов признак, деца, жени от малцинствен произход и/или от отдалечени и географски изолирани райони чрез въвеждане на мобилни екипи за правна помощ. Това е много важен аспект в работата, свързана с овластяването и равните възможности.

IX. МЕХАНИЗМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Изпълнението на Общинския план за действие е съвместна задача на органите на местната власт, Дирекция „Социално подпомагане“-Видин, Регионално управление на образоването, Регионална здравна инспекция, Дирекция „Бюро по труда“-Видин, Районно управление на Полицията Видин, училищата, детските градини, медицински центрове, лични лекари, гражданска организација и местния бизнес. При изпълнението на Плана ще се съблодава принципът на партньорство с местните общности и представители на целевата група.

Ролята и задачите на Община Видин и институциите и заинтересованите страни в изпълнението на Общинския план за действие се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на хората от ромски произход и планираните дейности за посрещането им.

В оперативен порядък Община Видин отговаря за цялостното изпълнение на Общинския план за действие, включително мерките по ресурсното осигуряване се координират, съгласуват с председателя на Общинския оперативен екип и председател на Общинския съвет за сътрудничество по етнически и демографски въпроси.

Изпълнение на политиките за интеграция на ромите се осъществява чрез:

1. Разработен Общински план за действие.
2. Изграждане на подходящи консултивни и координационни механизми с участието на гражданска структури.
3. Формиране на необходимия административен капацитет в структурите на общинските администрации чрез възлагане на определени функции на дирекции, отдели, звена или отделни експерти, отговарящи за изпълнението на интеграционните политики
4. Финансово обезпечаване на интеграционните политики и програми чрез средства от държавния бюджет, от Европейските програми и други източници.

X. МЕХАНИЗМИ ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Оценката на изпълнението на Общинския План за действие се осъществява от Общинския съвет за сътрудничество по етнически и демографски въпроси чрез Звеното за мониторинг и оценка. Кметът на община Видин определя със заповед Звено за мониторинг и оценка чрез прилагане на различни форми за наблюдение и оценка.

Целта на мониторинга е чрез систематично събиране и анализиране на информация да се следи за постигането на измерими резултати от дейностите по изпълнението на мерките по плановия документ, както и активно включване на заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението:

- Напредъкът по изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана се отчита в административен мониторингов доклад до 1 февруари на всяка от година от посочения период.
- ОССЕИВ координира и обобщава получената информация в доклада.
- Докладът се представя за одобрение пред ОССЕИВ.
- Докладът се приема от Общински съвет Видин.
- Включване на целевите групи при изпълнение на Общинския план за действие.

Целта на мониторинга е чрез систематично събиране и анализиране на информация, да следи за постигането на измерими резултати от дейността по изпълнението на стратегически и плановите документи, както и активно да включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението.

XI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът на ситуацията и оценката на потребностите идентифицира основните проблеми и формулира основните въпроси, фактори и причини, пораждащи конкретната ситуация на неравнопоставеност на ромското население на основата на социално-икономически и други неблагополучия.

Постигането на равенство, приобщаване и участие на ромите изисква сътрудничеството на всички пряко ангажирани институции на национално, регионално и местно ниво в партньорство с гражданското общество и пълноценно участие на ромите в този процес. За да се реализира реален напредък до 2030 г., в който ромските общности в цялото си многообразие имат равни възможности и равно участие във всички сфери на живота, се изискват съвместни действия от всички участници в процеса. Общинският план за действие има рамков характер. Задава насоки на действия в приоритетните области за периода 2021-2030 г. Те могат да бъдат допълвани и актуализирани, съобразно динамиката на потребностите за развитие и предизвикателствата на социално-икономическата ситуация.

Основните заключения за тенденциите в демографските процеси в община Видин са:

- Тенденция към застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура. В селата по-голямата част от жителите са над 65-годишна възраст, а броят на самотните стари хора сред тях е преобладаващ;
- Критично ниска раждаемост с тенденция към намаление; висока смъртност и отрицателен естествен прираст и продължение на тенденцията;
- Прогресивно намаление на относителния дял на лицата в трудоспособна възраст;
- Устойчива тенденция към емиграция и обезлюдяване на община Видин с ясно изразени външно-миграционни процеси и ниска гъстота на населението;
- Висок дял на хората с увреждания както и на самотно живеещите стари хора, включително и сред ромското население.
- Ранна раждаемост, абсолютно и относително увеличаване на децата от проблемни семейства, (характерни най-вече за ромското население), които се оказват в условия на потенциален риск още при раждането си.
- Продължава да нараства временната трудова миграция за работа в чужбина (предимно в Испания, Италия, Гърция и Кипър) и в по-големите градове, което създава сериозни рискове за родителската грижа, образоването и развитието на децата в тези семейства.

Заключенията за тенденциите в икономическото развитие, заетостта и безработицата са:

- Малките селища в община Видин притежават сходни белези на изостаналост, спрямо условията на градската среда и по-ниско качество на живот;
- Изолирани населени места, следствие на недоизградена и неподдържана пътна мрежа, както и на зле организиран междуселищен транспорт. Пътищата не осигуряват добра комуникация, поради липсата на инвестиции в транспортната мрежа;
- Равнището на безработица в община Видин е близо два пъти по-високо от средното за страната;
- Пазарът на работната сила е дисбалансиран – висока безработица и в същото време – недостиг на квалифицирана работна ръка. Община Видин устойчиво заема едно от първите места в страната по ниво на безработицата и този показател остава значително по-висок в сравнение със средните годишни стойности за страната;
- В структурата на безработицата традиционно най-голям е делът на нискоквалифицираните и ниско образованите безработни.

Съгласувал: Емилия Николова, началник отдел „Хуманитарни дейности“

Изготвил: Иванела Илиева, специалист „Етническа и интеграционна политика и вероизповедания“

Използвани съкращения (абревиатури)

АЗ	Агенция по заетостта към МТСП
АПДП	Амбулаторна първична дентална помощ
АПМП	Амбулаторна първична медицинска помощ
АСМП	Амбулаторна специализирана медицинска помощ
АСП	Агенция за социално подпомагане
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДДЛРГ	Дома за деца, лишени от родителска грижа
ДКЦ	Диагностично-консултативен център
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДП	Дентална практика
ДЦ	Дентален център
ДЯ	Детска ясла
ЗНП	Закон за народната просвета
ИП	Индивидуална практика
КСУДС	Комплекс за социални услуги за деца и семейства
МБАЛ	Многопрофилна болница за амбулаторно лечение
МВР	Министерство на вътрешните работи
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МЦ	Медицински център
МДЦ	Медико-дентален център
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МЦ	Медицински център
НПО	Неправителствена организация
ОДЗ	Обединено детско заведение
ОДМВР	Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи
ОПЛ	Общопрактикуващ лекар
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОССЕИВ	Общински съвет за сътрудничество по етнически и демографски въпроси
ОСИ	Отдел „Статистически изследвания“
ППЗНП	Правилник за прилагане на закона за народната просвета
РДНСК	Регионална дирекция за национален строителен контрол
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравноосигурителна каса
РУО на МОН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието и науката
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РПУ	Районно полицейско управление
СМДЛ	Самостоятелна медико-диагностична лаборатория
СМТЛ	Самостоятелна медико-техническа лаборатория
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЦОП	Центрър за обществена подкрепа
ЦРДУ	Центрър за работа с деца на улицата

